

gjældende. Lad os tænke os Arbeidsgiveren. Man kan sige: Der er vel Arbeidsgivere, der her som overalt ville lade de høiere Hensyn gjælde, og ikke de lavere egoistiske; men det er ikke for de Bedste, vi skrive Love, men for Alle; ja, ved denne Slags Love har man vistnok endog særlig Dio for de Slette, dem, der lade sig beherske af Egoisme. Lad os tænke os en Fabrikier, der er nødt til at bestjæftige vogne Kvinder i sin Bedrift, fordi de give ham den bedste, og i hvert Fald den billigste Arbeidskraft; hvorledes vil han nu stille sig? Han vil sige: jeg er bedre tjent med at have ugifte Kvinder end gifte, thi de gifte kunne paa visse Dage ikke arbejde. Der gjælder det ikke saa meget om Helligdagene; jeg haaber og ønsker, at man her i Landet vil lade Fabrikarbeiderne hvile om Søndagen; men det gjælder især Lørdag Eftermiddag. Lad os tænke os, at man i Fabrikkerne regelmæssig skal arbejde hver Søndag, og der behøves f. Ex. 20 kvindelige Arbeidere, da vil det være meget slem, hvis en Del af dem, de 10, blive borte. Naar en Mand vil sikke sig mod denne Uregelmæssighed, saa siger han: kvindelige gifte Arbeidere vil jeg ikke have, thi de blive borte Lørdag Eftermiddag; det vil føre til, at han paa en Maade vil opfordre dem til at leve uden Hægtstabs, i ulovlig Forbindelse. Han siger: jeg vil ikke have Noget at gjøre med gifte Kvinder, jeg vil blot antage ugifte, jeg kan ikke bruge gifte Kvinder, som kun arbejde 5 Dage om Ugen, thi det er nødvendigt, at der arbeides i de 6 Dage. Dette er altsaa en meget væsentlig Realitetsbetragtning. Dertil kommer den almindelige Betragtning, at man ikke uden Hensyn til Følgerne skal paalægge en vis Klasse Kvinder, og den Klasse Kvinder, som man maa ønske skal uddanne sig paa den heldigste og bedste Maade, en Indskrænkning, som man ikke paalægger andre Kvinder. Man skal derhos ikke paalægge dem en Indskrænkning med Hensyn til Fabrikarbejde, da man ikke kan paalægge dem den samme Indskrænkning med Hensyn til andre Beskæftigelser, som ikke falde ind under Fabrikarbejde. Jeg vil tage et Exempel her fra Byen. Hvor mange Kvinder finde ikke Beskæftigelse her, f. Ex. i Bogtrykkerier — det er maaste ogsaa Værksteder — eller f. Ex. som Bladudbringerter. Vil Nogen, der lader et Blad udgaa Lørdag Eftermiddag, sige: om Lørdag Eftermiddag maa jeg renoncere paa en Del af de Fruentimmer, som ellers bære Blade omkring? Eller vil han ikke sige: jeg kan slet ikke bruge gifte Kvinder til at være Bladombæreresker? Jeg tror, man kunde anføre flere saadane Exempler paa lignende Beskæftigelser, og jeg mener at kunne paavise adskillige Forhold, der gjøre det klart, at det ikke gaar an at give denne isolerede Bestemmelse, ikke blot fordi den ikke vil føre til Opnaaelsen af det af mig fuldstændig anerkjendte gode Formaal, men fordi den tværtimod vil virke bestemt skadelig, og fordi den i alt Fald indeholder en aldeles uretfærdig Ind-

skrænkning i en vis Klasse Kvinders Dispositionsret over deres Arbeidskraft. — Jeg raader derfor til at stemme mod den sidste Del af den foreslaede nye Paragrafs Bestemmelser.

Ordføreren: Jeg har hørt, at der er mange Maader at lase Klassikerne paa, men jeg ser nu, at der ogsaa er mange Maader, hvorpaa man kan lase dette Lovforslag. Jeg har nu aldrig tænkt paa, at man kunde lase ud af dette Lovforslag, at det vilde fremme Ubedelighed. Jeg havde tværtimod troet, at det vilde indeholde en Beskyttelse for Familielivet, og med Hensyn til den Betragtning, som det ærede Medlem gjorde gjældende om, at dette Lovforslag skulde virke til at oprette polske Hægtstaber, da tvivler jeg meget om, at Forslaget enten vil gjøre Noget til at fremme eller til at forebygge et saadant Forhold. Jeg skal imidlertid give det høitærede Medlem Ret deri, at set fra Arbeiderfernes eget Standpunkt og Arbeidsgivernes Standpunkt vil Forslaget neppe være tiltalende. Jeg veed fuldt vel, at mange af de Sustruer, som man ad denne Vej vil beskytte, ikke ønske en saadan Beskyttelse, og jeg veed endvidere, at mange Arbeidsgivere vilde blive meget forulempede i Indretningen af deres Bedrift, naar de ikke kunde beholde de gifte Kvinder, som arbejde de øvrige Dage, ogsaa Lørdag Eftermiddag; men Spørgsmaalet er jo, om det Hensyn, som man har søgt at gjøre gjældende ved Forslaget, bør være overveiende overfor Hensynet til, hvad Arbeiderstene selv og hvad Arbeidsgiverne kunne ønske, og det tror jeg paa, at det vil det være. Naar det ærede Medlem har ment, at dette Forslag stod isoleret, og at det gik ud over den Flamme, som Lovforslaget iøvrigt havde affrukket, saa tillod jeg mig allerede ved, hvad jeg før yttrede, at gjøre opmærksom paa, at Forslaget omhandler den umyndige kvindelige Arbejder, og til den umyndige kvindelige Arbejder tror jeg ogsaa, man kan henregne den gifte kvindelige Arbejder. Hun kaldes jo vel i daglig Sprogbrug ikke umyndig, men hun er umyndig og langt mere umyndig efter min Mening end den 17¹/₂aarige ugifte Kvinde. Naar der gjøres gjældende imod Forslaget, at det indeholder en uberettiget Indblanding i Familielivet, ja, saa er det jo netop det, som hele Loven indeholder. Den indeholder en saadan Indblanding i Familielivet; den indeholder en Indskrænkning af Forældrenes Ret og Forældrenes Magt, og hvis vi ikke ville taale et Indgreb i Kontraktfriheden, i Forældrenes Ret og i Individernes Selvbestemmelsesret, saa maa vi ikke give denne Lov. Det er en Forudsætning for, at Loven kan gives, at man vil taale en saadan Indskrænkning, og Spørgsmaalet er da kun det: hvorvidt der i det foreliggende Tilfælde er Hensyn til at gjøre en saadan Indskrænkning. Jeg vil meget vel tro, at der er mange Forhold i Familierne, som ikke